

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งความเป็นมา ความรู้ ประเพณีวัฒนธรรมเพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษา นอกจากนี้ภาษายังมีความสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์พัฒนาความคิด ช่วยดำรงสังคมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีมิตรต่อกันช่วยเหลือกัน ช่วยให้มนุษย์ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และภาษาช่วยให้มนุษย์เกิดการพัฒนาใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายโต้แย้งเพื่อนำไปสู่ผลสรุป ใช้ภาษาในการเรียนรู้ จดบันทึกความรู้ แสวงหาความรู้ และช่วยจรรโลงใจ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 ก : 69) อย่างไรก็ตามภาษาย่อมมีพลังในตัวของมันเอง ที่ถ่ายทอดทั้งความรู้สึก ความคิดด้วยการพูด การเขียน อีกทั้งนำภาษามาเขียนสร้างสรรค์ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด รวมถึงคุณธรรมความดีต่าง ๆ

การเขียนนับเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนการสอน เพราะการเรียนเกือบทุกวิชา จำเป็นต้องอาศัยการจดบันทึกข้อมูลความรู้ การสรุปเรื่องราวที่ได้ยินได้ฟัง หรือเขียนตอบปัญหา เขียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ การเลือกสรรคำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อเป็นต้นทุนคำให้เลือกสรรมาใช้ สร้างสรรค์งานเขียน การรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม และสละสลวยเป็นกระบวนการสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่มีความซับซ้อน ทักษะทางภาษาและกระบวนการเขียน รวมไปถึงความสามารถในการลำดับความคิดเป็นเรื่องราว รู้จักถ่วงถ่วงความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่สละสลวยเป็นส่วนหนึ่งที่ดีของตนเอง นำเสนอรูปแบบการเขียนที่แปลกใหม่และมีคุณค่า จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความสามารถในการเขียนที่มีคุณภาพ เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นต้องควบคู่ไปกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพราะว่าความคิดเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นต้นตอของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของการเขียนขึ้นอยู่กับสมรรถภาพการคิด (กองทัพ เกลือบพานิชกุล, 2542 : 123) การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องควบคู่ไปกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะการคิดสร้างจินตนาการ โดยไม่จันต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม ความคิดสร้างสรรค์เป็นพลังงานทางความคิดที่ทุกคนมีมาตั้งแต่กำเนิด หากได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องพลังแห่งการสร้างสรรค์ก็จะถูกผลักดันให้เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้เด็กสามารถเสนอแนวคิดที่อิสระ มีความคิด

ที่ฝึกกรอบออกไป และสามารถหาหนทางสร้างสิ่งใหม่ ๆ ได้น่าประทับใจ อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นประสิทธิภาพในการเขียนให้กับเด็กจนมีความมั่นใจในการสร้างงานเขียนในเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพได้มากขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ, 2547 : 9) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีและมีคุณภาพจะเกิดขึ้นกับตัวเด็ก ได้นั้นต้องอาศัยครูเป็นตัวกลางและเป็นตัวกระตุ้น ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แนวทางการจัดการการศึกษาหมวด 4 มาตรา 24 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญปัญหา และการประยุกต์นำความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้ คิดเป็น เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเองเข้าใจตนเอง และเห็นอกเห็นใจคนอื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ (กรมวิชาการ, 2544 : 21) แนวทางการพัฒนาความสามารถดังกล่าว ครูต้องหันมาสนใจในด้านการจัดกิจกรรมทักษะกระบวนการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างรีบด่วน เพื่อเป็นการปรับกลยุทธ์ทางการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้ให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ โอกาส และบุคคล โดยการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องมุ่งเน้นที่ตัวเด็กเป็นสำคัญ คือให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองบ่อย ๆ และเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนชำนาญ บรรลุแนวทางของหลักสูตรคือส่งเสริมให้เด็กได้คิดเป็น ทำเป็น และการแก้ปัญหา อันนำไปสู่เป้าหมายสำคัญของหลักสูตร คือ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุขโดยทั่วกัน (อารี พันธุ์ณี, 2540 : 53-57)

ในทางปฏิบัติของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับต่าง ๆ นั้นยังมีปัญหาอยู่มาก แม้แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาก็ตาม ซึ่งผู้วิจัยได้พบประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้า และติดตามข่าวสารทางการศึกษา พบว่า การใช้ภาษาของผู้เรียนทั้งในการเขียนสื่อความกับครู ในการเรียนการสอน หรือเขียนสื่อความกับเพื่อนที่ปรากฏอยู่ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ไม่ถูกต้องตามหลักภาษา ใช้ภาษาสื่อสารไม่เหมาะสมไม่สร้างสรรค์ เป็นปัญหาที่เข้าขั้นวิกฤตในการใช้ภาษาของเด็กไทยในสังคมปัจจุบัน ในด้านการจัดการเรียนการสอนสาเหตุมาจากผู้เรียนขาดความมั่นใจในการเขียนสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการเขียนตอบประโยคสั้น ๆ เขียนเรื่องราว ทำให้ส่งงานล่าช้า ผลงานไม่มีคุณภาพ หรือไม่ส่งงาน ปัญหาในการเขียนนี้ยังส่งผลกระทบไปถึงการเรียนและผลสัมฤทธิ์วิชาอื่น ๆ ด้วย อีกทั้งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากตัวครูผู้สอน กล่าวคือ ผู้สอนยังไม่ได้ใช้กระบวนการในการเรียนรู้ที่จะทำให้เด็กเกิดทักษะในการเขียน เกิดกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างจริงจัง แต่ครูกลับเน้นกระบวนการสอนที่ใช้การบรรยายในเนื้อหา และเน้นกฎเกณฑ์ทางหลักภาษามากเกินไป ผู้เรียนขาดการส่งเสริมให้ได้คิดแก้ปัญหาอย่างอิสระ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่กล้าเสนอแนวคิดที่แปลกใหม่หรือในเชิงสร้างสรรค์ เพราะกลัวว่าจะผิดจากแนวที่ครูกำหนดไว้ ถึงแม้

บางครั้งเด็กจะมีความคิดที่แปลกออกไป ก็ยังไม่กล้าที่จะเสนอความคิดต่อครูเพราะต้องเสี่ยงต่อการถูกดูค่าว่าเป็นคำตอบที่ไร้สาระไม่มีใครยอมรับ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2546 : 53-57 และ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546 : 27) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นปัญหาต่อการเรียนในวิชาภาษาไทย ที่มุ่งให้เด็กยึดติดกับคำตอบที่เป็นแนวเดียวกันทั้งหมดคือเป็นไปตามที่ครูชี้แนะ ซึ่งเหตุผลนี้ สอดคล้องกับเอกสารรายงานทางด้านการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : คู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในทศวรรษหน้าของธนาคารกสิกรไทยระบุว่า “ปัญหาของเด็กไทยต้องรีบแก้ด่วนคือ พื้นฐานทางการคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ ในการแก้ปัญหาในโลกอนาคต” และยังมีรายงานวิจัยของกรมวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกหลายชิ้นที่สรุปว่า “เด็กไทยคิดไม่เป็น จึงส่งผลกระทบต่อการเรียนและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ไม่ดีเท่าที่ควร” (ขจรศักดิ์ สีเสน. 2544 : 14-15) นอกจากนี้ยังมีผลที่ปรากฏให้เห็น ได้ชัดเจนจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Testing) หรือที่เรียกว่า O-NET พบว่า ผลสอบวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2553 และ 2554 ในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.61 และ 41.88 ในระดับโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.89 และ 37.96 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ยในสาระการเขียนระดับประเทศเท่ากับ 41.59 และในระดับโรงเรียนคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.47 อีกทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2553 และ 2554 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 58.96 และ 49.25 ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น จำเป็นต้องจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งส่งเสริมนักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ และศักยภาพของตนเอง ชุดกิจกรรมหรือชุดการเรียนการสอนเป็นนวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนได้ศึกษาสื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนการสอนที่ผู้สอนสร้างขึ้น ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (สุคนธ์ สิ้นธพานัน และคนอื่น ๆ. 2552 : 14) ซึ่งชุดกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ลดบทบาทการบอกของครู ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสื่อประสมได้จัดไว้เป็นระบบ การแปรเปลี่ยนกิจกรรมช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้ด้วยตนเองและเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัย และคำนึงถึงจิตวิทยาในการเรียนรู้ (พยง จิระพงษ์. 2544 : 36) ดังนั้น การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเด็กให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ชุดกิจกรรมร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคซินเนคติกส์ (Synectics Method) ของจอยซ์ และวิล (Joyec & Weil. 1992 : 217-239) มีรูปแบบในการสอนมี 2 วิธีด้วยกัน คือ แบบที่ 1 ใช้เพื่อสร้างผลงานที่แปลกใหม่ และแบบที่ 2 ใช้เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับสิ่งที่ยังไม่รู้จัก

จะเลือกใช้แบบที่ 1 หรือแบบที่ 2 ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการสอนซึ่งเทคนิคซินเนคติกส์มีกระบวนการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้วิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ดังกล่าวได้เป็นอย่างดีเพราะว่าเทคนิคการเรียนรู้นี้ มีลักษณะเด่นอยู่ที่การใช้การเปรียบเทียบแบบง่าย ๆ มีการโยงความสัมพันธ์ของการเปรียบเทียบสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน โดยเด็กมีอิสระทางความคิด เป็นตัวของตัวเอง และรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ครูเพียงกระตุ้นด้วยการใช้คำถามให้เด็กได้คิดหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน ครูจะไม่ตัดสินผลงานเด็กว่าถูกหรือผิด ไข่หรือไม่ไข่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคน ครูต้องเปิดใจให้กว้างเพื่อยอมรับความคิดหรือผลงานของเด็กที่หลากหลาย และให้กำลังใจเขา ส่งเสริมให้เขาพบความสำเร็จได้ด้วยตัวเอง การฝึกต้องเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและต่อเนื่อง มีการวัดผลประเมินผลเพื่อหาจุดบกพร่องเป็นระยะ ๆ แล้วนำไปแก้ไข ในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทันท่วงทีทำให้เด็กมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดียิ่งขึ้น มีแนวคิดที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ เกิดความมั่นใจในการนำเสนอ อีกทั้งยังรู้จักยอมรับผลงานของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลย่อมจะทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก ถือว่าเป็นการค้นพบองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาทุกสาขาวิชา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546 : 161-165)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการใช้ชุดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคซินเนคติกส์จะสามารถพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เกี่ยวกับการเขียนสื่อสารในรูปแบบการเขียนบรรยาย การเขียนอธิบาย การเขียนพรรณนา การเขียนโน้มน้าวใจ และการเขียนเรียงความ ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญต่อการแสวงหาความรู้ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความสามารถในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะได้มีการศึกษาวิจัย เพื่อการวิเคราะห์และสรุปหาประสิทธิภาพของเทคนิคการสอนนี้ มายืนยันความคาดหวังดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้วิจัยเอง และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการใช้เทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการประยุกต์นำไปใช้ให้เกิดผลดีนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคซินเนคติกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรม

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคจินเนคติกส์ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรม
การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคจินเนคติกส์

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคจินเนคติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิค
จินเนคติกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. ได้แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โดยใช้เทคนิคจินเนคติกส์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ได้นำชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคจินเนคติกส์
ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้
เทคนิคจินเนคติกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
ละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 9 ห้อง
รวมนักเรียนทั้งหมด 420 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียน
ละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา บุรีรัมย์ 32 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้อง จำนวน
นักเรียน 50 คน ซึ่งใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วย

ในการสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคซินเนคติกส์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคซินเนคติกส์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาในการทดลองเวลา 4 สัปดาห์ โดยสอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2556 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2556

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาในสาระที่ 2 การเขียน การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 : 32) ดังนี้

- 4.1 การเลือกใช้คำ
- 4.2 การเขียนบรรยาย
- 4.3 การเขียนอธิบาย
- 4.4 การเขียนพรรณนา
- 4.5 การเขียนโน้มน้าวใจ
- 4.6 การเขียนเรียงความเรื่องเกี่ยวกับโลกส่วนตัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ชุดกิจกรรมแบบผสมผสานที่เกี่ยวกับการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่ระบุไว้ ซึ่งในแต่ละชุดกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อชุดกิจกรรม คำชี้แจง สาระสำคัญ เนื้อหา แบบทดสอบ ประจำชุดกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบ ชุดกิจกรรมมี จำนวน 6 ชุด ดังนี้

- 1.1 ชุดที่ 1 การเลือกใช้คำ
- 1.2 ชุดที่ 2 บรรยายขยายความ
- 1.3 ชุดที่ 3 กล่าวอ้างอธิบาย
- 1.4 ชุดที่ 4 ถ้อยคำพรรณนา
- 1.5 ชุดที่ 5 การเขียนโน้มน้าวใจ

1.6 ชุดที่ 6 การเขียนเรียงความเรื่องเกี่ยวกับโลกส่วนตัว

2. **เทคนิคซินเนคติกส์ (Synectics Method)** หมายถึง เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเปรียบเทียบอย่างละเอียดและเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการใช้การเชื่อมโยงสิ่งที่แตกต่างกันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน โดยการเปรียบเทียบในลักษณะต่าง ๆ เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 บรรยายสถานการณ์ ในขั้นนี้ครูผู้สอนให้นักเรียนบรรยายสถานการณ์ หรือ หัวข้อที่น่าสนใจ หรือ ข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือ แจ้งจุดประสงค์

ขั้นที่ 2 เปรียบเทียบทางตรง ในขั้นนี้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างของสองสิ่งหรือมากกว่า ซึ่งสิ่งที่นำมาเปรียบอาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ เพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นปัญหาอีกแนวหนึ่ง เพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบกับตนเอง เป็นขั้นนำตนเองไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่เลือกกับสิ่งอื่น จากสิ่งที่เลือกในขั้นที่ 2 ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องทำตนเหมือนสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ และบรรยายความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อตนเองเป็นเช่นนั้น

ขั้นที่ 4 เปรียบเทียบแบบคำคู่ขัดแย้ง โดยนำคำที่มาจากการที่ผู้เรียนเอาตนเองไปเปรียบกับสิ่งอื่นในขั้นตอนที่ 3 แล้วเลือกคำที่ขัดแย้งมากที่สุด

ขั้นที่ 5 เปรียบเทียบทางตรง ครั้งที่ 2 โดยผู้สอนย้อนกลับมาใช้วิธีเปรียบเทียบทางตรงอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งที่เลือกไว้ในขั้นตอนที่ 4 มาเป็นหลัก

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบปัญหาเริ่มแรกอีกครั้ง โดยให้ผู้เรียนเปรียบเทียบแล้วนำกลับไปสู่ปัญหาเริ่มแรก

3. **การเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง การเขียนหรือการแต่งเรื่องที่มีความแปลกใหม่ ไม่เหมือนใคร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การฟัง และการอ่าน มาเรียบเรียงตามความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของนักเรียนโดยถ่ายทอดมาในรูปแบบการเขียนต่าง ๆ เป็นการเขียนถ้อยคำ เป็นเรื่องราวที่หลาย ภาษาที่ใช้ในการเขียนนั้นเป็นสำนวนภาษาที่ใช้เขียนใช้พูดกันทั่วไป ไม่มีบังคับสัมผัส หรือจำกัดจำนวนคำแต่อย่างใด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน ประโยค และการสื่อสารในรูปแบบการเขียนบรรยาย การเขียนอธิบาย การเขียนพรรณนา การเขียนโน้มน้าวใจ และการเขียนเรียงความ ตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การเลือกใช้คำ หมายถึง การใช้ถ้อยคำ สำนวน ประโยค ในการเขียนสื่อสารได้ตรงความหมาย ทั้งถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทและหลักการ ใช้ภาษา สื่อความ ได้ชัดเจน ไม่กำกวม

3.2 การบรรยาย หมายถึง การเล่าเรื่อง การกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน ชี้ให้เห็น

ถึงฉาก สาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ สภาพแวดล้อม สิ่งที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่เกิดขึ้น จากเหตุการณ์นั้น การบรรยายชี้ให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และผลที่ตามมาเป็นอย่างไร อาจเป็นเรื่องจริง สมมุติ หรือประวัติก็ได้

3.3 การอธิบาย คือ การเขียนไขความ ขยายความสิ่งต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ

3.4 การพรรณนา หมายถึง การให้รายละเอียดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัตถุ สถานที่ หรือเหตุการณ์ช่วงใดช่วงหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงการดำเนินเรื่อง มุ่งให้ผู้อ่านผู้ฟัง เห็นภาพอย่างแจ่มชัดเกิดจินตนาการตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

3.5 การเขียนโน้มน้าว หมายถึง ความพยายามทำให้บุคคลอื่นเปลี่ยนพฤติกรรมหรือทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมให้เกิดการยอมรับและเปลี่ยนพฤติกรรม ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ให้คล้อยตามความคิดของผู้เขียน

3.6 การเขียนเรียงความเรื่องเกี่ยวกับโลกส่วนตัว หมายถึง การเขียนรูปแบบหนึ่ง ที่เขียนขึ้นตามหัวข้อที่กำหนด ซึ่งต้องใช้สำนวนภาษาเขียนที่สละสลวย ชวนอ่านประกอบด้วย คำนำ หรือความนำ เนื้อเรื่อง และสรุปหรือความลงท้าย

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่างที่จัดกิจกรรมเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคชินเนคติกส์

5. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง แบบทดสอบที่ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคชินเนคติกส์ ซึ่งแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

6. **ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งพิจารณาได้จากการที่นักเรียนทำแบบทดสอบ และทำกิจกรรมระหว่างเรียนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการได้จากร้อยละคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทำกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคชินเนคติกส์

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ได้จากร้อยละของนักเรียนทั้งหมดที่สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคชินเนคติกส์

7. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึก ท่าทาง ความคิดเห็น พฤติกรรมที่แสดงออก มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญกำลังใจ เป็นความรู้สึกในทางบวก และเป็นสุขของนักเรียน ที่เกิดจากการเรียน หรือใช้ชุดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคซินเนคติกส์ เป็นความพึงพอใจที่วัดได้ จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ 32 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555